

עניי הכהן

פרשת חוקת 25 ♦

תורת הכהן

מחידושי רבינו על הפרשה

כמיהת שלמה המלך להשגת משה רבינו

תיקון חטא העגל - שורש ההנאה והשפעת האינסוף

בביאור פנימי על מהות פרה אדומה המכפרת על חטא העגל, הרחיב רבינו שליט"א לבאר את שורש היצר הרע. כל חטא ועון המצויים באדם, מקורם בטעות אחת יסודית: האדם סבור בטעות כי עליו "לקחת" הנאה לעצמו, וכי הוא יכול למצוא סיפוק מחוץ לרצונו של הקב"ה.

טעות זו נובעת מהרגשה מוטעית, כאילו רצונו של האדם "לקבל" הנאה, גדול וחזק יותר מרצונו של הבורא "להשפיע" עליו. האדם חושש שאם לא יחטוף הנאה של איסור, הוא ישאר בחסרון. אך האמת היא הפוכה בתכלית: רצון הנתניה של הקדוש ברוך הוא הוא אינסופי, וכל תאוות העולם הזה אינן אלא צל לעומת הטוב הצפון למי שדבק בבורא.

כאשר מתברר לאדם שאור השפע של הקב"ה עולה לאין ערוך על כל מה שהוא מסוגל בכלל לבקש, הרי שממילא מתבטל ממנו הרצון לחטוא. הוא מבין שאין לו צורך "לגנוב" הנאות, שהרי הוא עומד לפני מעין נובע של טוב מוחלט.

זהו העומק הנפלא בדברי חז"ל: "תבוא אמו ותקנח צואת בנה". שורש התיקון הוא בידיעה כי "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק, הפרה רוצה להניק". חטא העגל היה הניסיון לינוק ממקור זה, אך הפרה האדומה באה ללמדנו כי הבורא יתברך, כביכול, משתוקק להשפיע עלינו טוב וקדושה הרבה יותר ממה שאנו משתוקקים לקבלם. בהכרה זו נטהר האדם מטומאת המת ושב אל מקור החיים האמיתי.

יהי רצון שנזכה לטהרה גמורה מתוך דבקות בחוקי התורה, במהרה בימינו אמן.

את גבולות הלבנה ולהגיע אל אור החמה, אל סוד הפרה המטהרת, "והיא רחוקה ממני". רק משה רבינו, שעלה למרום ועמד מעל השמש, זכה לפענח את חוקת התורה, ואילו שלמה עמד בכיסופי תחתיה.

[לימים, כאשר שב רבינו לאיתנו והזכירו לפניו דברים אלו, השתומם רבינו שליט"א על גודל הדברים שנאמרו מתוך יסורים, ומיד נטל קולמוסו ורשם את הדברים למשמרת עולם, למען תהיה תורתו חקוקה על לוח לבו].

סוד השגת ה'חוק'

בהמשך לכך, יש להבין את השוני היסודי שבין שלמה לאביו דוד מלכא משיחא ביחס לחוקי התורה.

שלמה המלך ניגש אל התורה בכלי החכמה. הוא ביקש "להבין" את טעמי המצוות ולרדת לעומק תכליתן בשכלו הזך. אך כאשר הגיע לפרשת פרה, נעצר ואמר: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני". כאן לימדנו התורה כי ה"חוק" הוא למעלה מן השכל, ובינה אנושית - ולו של החכם מכל אדם - אינה יכולה להכילו.

לעומתו, דוד המלך גילה לנו נתיב אחר. בתהלים (קיט, יב) הוא מתחנן: "ברוך אתה ה', למדני חוקיך". דוד המלך לא ביקש להשיג את החוק בכלים של "חכמה", אלא בכלים של "תפילה" וביטול. השגת חוקי התורה אינה נעשית בדרך של כיבוש שכלי, אלא בדרך של התבטלות מוחלטת לבורא יתברך. כאשר האדם מניח את דעתו בצד ומתחנן "למדני חוקיך", הוא זוכה שהקב"ה בכבודו ובעצמו יפתח את לבו לסודות שאינם מושגים בדרך הטבע. המקום שבו ה"אמרתי אחכמה" של שלמה נתקל בקיר, שם מתחילה תפילתו של דוד לפרוץ דלתות.

בעיצומה של תקופת "הסתר הפנים" העולמית, בימי חוליו הקשים והמרים של מרן הגאון הצדיק רבינו דב קוק שליט"א (ניסן תש"פ), חזו מקורביו ובני ביתו במחזה נורא הוד.

אף כי היה הגוף מעונה ביסורים נוראים, ותשוש עד דכא, לא נחה רוחו הטהורה מלהשתוקק אחר אמרי שפר. באותן שעות של חולשה גדולה, כשעיניו עצומות וראשו מוטה כלפי מעלה בביטול גמור, ביקש רבינו כי ישוחחו עמו בדברי תורה, למען תהיה היא לו למשיבת נפש ותסיח דעתו מן המכאובים האופפים אותו.

באותה שעה, עלתה לדיון תמיהה עתיקה בספר קהלת: מה פשר המטבע החוזר ונשנה עשרות פעמים בפי שלמה המלך - "תחת השמש"? מדוע בחר החכם מכל אדם לתחום את כל השגותיו והגיגיו דווקא תחת הגדרה זו?

לא שהה רבינו שליט"א אף רגע, ומתוך ערפילי חוליו בקע קולו הטהור בביאור נפלא: הנה חז"ל לימדנו (בבא בתרא עה.) כי "פני משה כפני חמה". אורו של משה רבינו הוא אור השמש הבהיר, המקור הישיר של תורת אמת. והנה, שמו של "שלמה" טומן בחובו את האותיות "למשה", לרמז כי כל מהותו של שלמה המלך היתה תשוקה בלתי פוסקת להידבק במעלת משה רבו. שלמה, ברום חכמתו, ביקש להשיג את סוד ה"חוקה" - פרה אדומה - אותו סוד גנוז שהיה גלוי למשה בלבד.

זהו העומק הטמון בלשון "תחת השמש". שלמה המלך, בענותנותו כי רבה, ביטא בכך את גבול השגתו. הוא חש כי כל חכמתו, רחבה ככל שתהיה, עדיין חוסה היא "תחת השמש" - תחת מדרגתו של משה שפניו כחמה. "אמרתי אחכמה", ביקשתי לפרוץ

והורה הכהן

פסקי הלכה מאת מרן שליט"א

האם יש ענין להסתיר את שם הילד לפני הברית

האם יש להזהר במה שמפורסם בעולם שלא לגלות לאחרים את שם הילד עד הברית, ואת שם הילדה עד העליה לתורה.

תשובה בקיצור: אמנם ישנה שמועה כזו המתהלכת בעולם, אך מקור אמיתי וברור אין לזה, ואין שום מניעה אמיתית להסתיר את השם שיש ברצון ההורים לקרוא לבנם או לבתם, ועל דברים יותר חשובים מזה כבר אמרו רבותינו, "כל דלא קפיד לא קפדי בהדיה".

נימוקים ומקורות:

אלו הנושאים מן הדברים שאין להם שיעור ומקור, וראה בשו"ת חקי חיים קעניג ח"ז (ענינים שונים סימן ז) שכתב לשואלו, מה שמעכ"ת קורא בשם מנהג ותיק, שלא לגלות שם לנולד קודם הברית ולנקבה קודם העליה לתורה, מעולם לא שמעתי הקפדה בזה, אלא שלא יקראו בשמו קודם שנותנים לו השם, אבל לגלות השם לא שמענו, אדרבה בכל מקום שההורים מדברים מזה ובאים לעמק השווה וכו'. ע"כ. גם בשו"ת אבני ישפה ח"א (חיו"ד סו"ס קצו) כתב לתמוה, מה ראו העולם להקפיד להסתיר כל כך את שם הילד. והגאון הנודע מהר"ש דבליצקי זצוק"ל כתב אליו, שזה משום חשש עין הרע. וכבר הרחבתי בזה יותר מדאי בשו"ת יעלת חן ח"א (חיו"ד סי' כט, ובהשמטות עמ' שעד) להסביר מה שהעולם אומרים להסתיר השם, אך הדגשתי כמה פעמים שאין שום מניעה ברורה לזה.

אלא שראיתי להרה"ג ר' מאיר אייזיקזאהן במכתבו הנדפס בשו"ת המאור ח"א (עמוד קלד) שכתב ז"ל,

ובכלל המנהג הזה רע בעיני, שבעוד שהילדים בקרב האשה, כבר הם באים ומבקשים ליעץ אותם איך לקרוא להם שמות אם יהיה זכר או אם תהיה נקיבה, ובכל פעם אני דוחה אותם שלא ידברו מזה טרם שבאו לאויר העולם עכ"פ, כי ישנם הרבה שמדקדקים שאינם מגלים שם הילד עד שעת המילה. וידוע מה שכתב בספר טעמי המנהגים (סי' תתקכט) בשם החיד"א בספר מדבר קדמות (מערכת ג) דאביו של נח לא נתן לו שם עד שנתגדל, כי מה שהוא באיתגלייא שלטא ביה עינא. וע"כ כתיב ויחי למך ויולד בן ואח"כ כתיב ויקרא שמו נח. והביא עוד שם מהרה"צ הקדוש ר' יצחק אייזיק מקאמארנא בספרו זהר חי (פ' בראשית עמ' ריג) דיזהר מי שמתיים לו בניו ר"ל, שלא יקרא להם שם כלל בעת המילה וימתין עד שיגדיל, ואז יקרא שמו בישראל וכו'. ע"כ. ועיין עוד בירושלמי ברכות (פ"א הלכה ו) דארבעה יצאו מן הכלל שנקאו בשמות קודם לידתם. עכ"ת. וראה בשו"ת ציץ אליעזר ח"ח (סי' נד).

ובעיקר דברי הרב חקי חיים שכתב, דאדרבה ההורים מדברים ביניהם איזה שם להשיא לבנם, הנה על זה גם אינשי דעלמא לא אמרי מידי ולא קפדי, שהרי דבר המוכרח הוא לדבר מענין זה, וכמבואר בדברי רבינו האר"י בספר שער הגלגולים (הקדמה כג) כי השם העולה בדעת האב והאם לקרוא לבנם אינו באקראי, אלא הקב"ה משים בפיהם השם ההוא המוכרח אל נשמתו של הנולד, והמתאים אל השורש אשר ממנו חוצב, ונרשם שמו בכסא

הכבוד וכו'. עכ"ד.

וראיתי בספר למען בריתו (קונטרס שם עולם, עמוד קלד) שהביא מס' דברי יחזקאל (מכתב מט) שהיו צדיקים שנמנעו מלחוות דעתם בנתינת שם לילד ונימוקם עמם שדבר זה שייך להרגש האב כמ"ש רבינו האר"י. ע"כ. וכבר כתב כן הגאון ר' דוד זכות בספרו זכר דוד (מאמר א פרק פ) דלאו שפיר עבדי הנותנים לסנדק או לאיש אחר ליתן שם לבן, כי ענין זה שייך דוקא לאבי הבן שיש לו סייעתא דשמיא לקרוא לבנו בשמו כי נעים. ע"ש. וע' מעשה נפלא על ענין זה בספר הנחמד כתר שם טוב (ענף א הערה ט). וע"ע להגאון ר' זרחיה הלוי סגל זצ"ל בספר צמח יהודה ח"ד (סי' מט) מה שכתב בזה בטוב טעם. [וע' בשו"ת פתחא זוטא (חאו"ח סי' מה) במעשה שהיה שנתן הסב שם לנכדו של במעמד האב ולא ידעו שאבי הבן כבר קרא לו שם, דהשם שנתן האב הוא העיקר ובו יקרא. ודו"ק].

שוב אחר שנים רבות, כששאלתי ענין זה ממורי הגר"ד קוק שליט"א, חיך ואמר שאין שום ענין להמנע מלדבר בענין השם של התינוק, ויכול לומר לאחרים מה רצונו לקרוא לבנו או לבתו, וכך היא דרכו בקודש שאינו מחפש בכח למצוא ביאורים לדברים שאינם ברורים, ודיינו להשקיע עמל ויגיעה לחפש ולברר הענינים האין סופיים שיש בתורה, ולא לנו המידה הזאת לאשש ולאשר בדוחק כל דיבור או שיחת הבריות. וראה מה שכתבתי בענין שמועת העולם על קניית בגדים לתינוק קודם שנולד, וצרף לכאן.

עבודת הכהן

עובדות והנהגות ממרן שליט"א

הדרך לניצחון היצר - מלחמה או בירור המציאות?

פניני הדרכה מפי רבינו שליט"א

אל הקודש פנימה, לחדרו של רבינו שליט"א, נכנס בחור ישיבה שפניו מעידות על סערת נפשו. בלשון שבורה ובלב מלא דאגה, שח הבחור לפני רבינו על ה"מלחמה" הקשה והמרה הניטשת בקרבו בענין שמירת העיניים וקדושת המחשבה. "רבי", אמר הבחור, "המלחמה עם היצר כבדה עלי, והניסיונות אינם מרפים".

רבינו שליט"א, הביט בבחור במבט חודר המלא רחמים והבנה, ופתח בדברים המנפצים את אשליית היצר בבת אחת.

כה השיב לו רבינו: "אמור נא לי, אילו הייתי מגיש לפניך את המאכל הטעים ביותר בעולם, מעדן מלכים שאין לו אח ורע, אך הייתי מגלה לך שמרכיביו הם עור של נחש וארס קטלני, האם היית מסוגל לטעום ממנו? האם היית חש צורך ב'מלחמה' כדי להימנע ממנו?"

מרן המשיך בלהט האופייני לו: "זהו בדיוק מה שהיצר הרע עושה. הוא מגיש לאדם 'עור של נחש' בטעם המתוק ביותר שניתן להעלות על

הדעת. הוא מציע לך אקונומיקה חריפה, רעל עכברושים או רעל פילים קטלני, אך עוטר אותם בטעם ומרקם של 'גלידה אמריקאית' משובחת.

אדם העומד מול כוס של כלור, גם אם יגידו לו שיש לה טעם של גן עדן, האם הוא זקוק לגבורה עילאית כדי לא לשתות? האם יש בכלל עם מי לדבר על כך? הרי ברגע שאתה יודע שזהו רעל, הטעם הופך לחסר משמעות לחלוטין. הידיעה על המהות הקטלנית מבטלת את המשיכה אל הטעם המדומה".

כאן העמיד והעמיק רבינו שליט"א יסוד עמוק: "אל תכנס בכלל למקום של 'מלחמה'!" הורה לבחור. "אל תקרא לזה מלחמה, כי בעצם השימוש במילה הזו אתה גורם לעצמך צער ושיבוש הדעת. כשאתה אומר 'אני נלחם', אתה מניח שיש כאן שני צדדים שוים, שאתה מוותר על 'טוב' מסוים למען המצוה.

אך האמת היא שאין כאן שום 'טוב'. זהו רעל עכברושים במסוה של מתיקות. אל תקרא לזה ניסיון, קרא לזה 'מדמה של רעל'. כשהכרה שלך תהיה ברורה כשמש, שכל מה שהיצר מציע הוא חורבן ומוות

רוחני המלווה בדמיון של הנאה, המשיכה תתפוגג מאליה. זו אינה מלחמה, זו 'נורמליזציה' של האמת, ראיית הדברים כפי שהם באמת, ללא הכיסוי השקרי של הכח המדמה".

עיקר דבריו של רבינו שליט"א בנויים על היסוד של "עקירת כח המדמה". חטאיו של אדם נובעים מכך שהדמיון מצייר לו את העבירה כדבר נחשק, בעוד שהשכל והנשמה יודעים שהיא רעל גמור. על ידי בירור האמת והעמקת המבט פנימה, האדם מגיע להסתכלות אמיתית וזכה, וממילא אין מקום לתאוות הגשמיות לשלוט בו.

נאים וסמוכים הדברים היוצאים מפי כהן גדול בקדושה, שהרי "נאה דורש ונאה מקיים", ורבינו שליט"א הוא המופת החי למי שביטל כל דמיון של עולם הזה אל מול אור פני מלך חי.

יהי רצון שיהיו דברי תורה אלו לרפואתו השלמה והמהירה של שר התורה והיראה, רבי חזקיהו דב בן שושנה שליט"א, בתוך שאר חולי ישראל, ויזכה להמשיך להאיר את עיני ישראל בדרכי הטהרה והאמת, אמן.

"דכאון לידה" - מקור הבעיה ופתרונה מפי מרן הגאון חד"ה קוק שליט"א

לפני כשנה, בעיצומו של ביקור בביתו נאווה קודש, הניח אחד השואלים לפני רבינו שליט"א מצוקה השכיחה בדורנו: רעייתו, שזכתה זה עתה להביא נפש חדשה לעולם, שקועה ב"דכדוך לאחר לידה" [המכונה בעולם 'דיכאון לידה'], וביקש למצוא עבורה מזור וברכה לרפואת הנפש והגוף.

רבינו שליט"א, אשר מבטו חודר אל מעבר למעטפת הגשמית של חלאי העולם הזה, פתח בדברי גאונות עמוקים המאירים את השורש הרוחני של תופעה זו. רבינו ביאר כי דוקא בשיאה של שמחת הלידה, ברגע שבו "עת ללדת" מופיעה בעולם, ניצב לו בלאט צילו של ה"עת למות".

דבר זה רמוז במנהג קבורת השליה מיד לאחר הלידה, ענין המוזכר בירושלמי (שבת פ"ח ה"ג) וכפי שביאר בטוב טעם בספר "עלי תמר". חז"ל מגדירים את הלידה כפתיחת הקבר, שכן השליה, שהיא מקור החיות של הולד ברחם אמו, נטמנת בעפר, ובכך יש מעין תזכורת לצער המיתה המלווה את ראשית החיים.

חטא חוה והקשר שבין "עצב" ל"דיכאון"

המשיך מרן שליט"א לבאר את הקשר ההיסטורי והנצחי: הדכאון הנפשי הזה, הפוקד דייקא את האשה לאחר הלידה, יונק את חיותו מחטא אדם הראשון. חז"ל במדרש (ב"ר יז, ח) ובירושלמי בסנהדרין (פ"ב ה"ד) לימדונו כי האשה "הביאה מיתה לעולם". כתוצאה מכך, נגזרה עליה הקללה: "בעצב תלדי בנים".

רבינו שליט"א הדגיש כי המילה "עצב" אינה מציינת רק את כאבי הצירים, אלא היא שורש העצבות והדכאון המעיבים על השמחה. הזיקה בין הלידה למיתה (המתבטאת בקבורת השליה) היא היא המעוררת בנפש האשה רגשות דכדוך המשתלשלים מאותה גזירה קדומה.

הסרת חרפת המות מן הולד

כאן העניק רבינו שליט"א עצה עמוקה ומרפא לנפש: כאשר האשה המבקשת ישועה משכילה להבין כי מקור הדכאון אינו "מקרה" רפואי גרידא, אלא הוא מאבק רוחני הקשור לשורש המיתה בעולם, נפתח בפניה פתח להצלה.

כאשר האשה גוברת על דכדוכה, כאשר היא מתעלה מעל הרגש המעיק מתוך אמונה וביטול להשי"ת, היא לא מרפאת רק את עצמה, אלא היא פועלת פעולה כבירה עבור בנה הנולד: היא מסירה מעליו את "חרפת המות" וממתיקה את הדינים שנגזרו בעקבות החטא. עצם הידיעה הזו, שיש לה תפקיד רוחני נעלה בכיבוש העצבות, יש בה כח עליון להשיב את הנפש למסלולה ולמלא אותה באור ושמחה.

"בלתי נשלט" – אין מושג כזה ביהדות!

בסיום השיחה, הטביע רבינו שליט"א חותם של אמונה הנדרש לכל יהודי בכל עת. למול התפיסות המודרניות הטוענות כי מצבי נפש מסוימים הם "בלתי נשלטים", הפטיר רבינו בתקיפות קדושה: "אין ביהדות מושג

כזה של בלתי נשלט!"

בכוחו של היהודי, באמצעות האמונה היוקדת, התפילה הזכה והקשר האמתי עם חי העולמים, למשול בכל כוחות הנפש. אין מבוי סתום ואין יאוש. השליטה על הלב והמוח נמצאת בידי האדם המחובר למקורו, ובכוחה של האמונה להושיע גם מהמצבים החשוכים ביותר.

קריאה מעומק הלב: "לא עת לחשות"

דברים נוראים אלו נחוצים לנו עתה יותר מתמיד. מזה כשלושים יום שרבינו שליט"א, אור עולמנו, מוטל כמעט בלא תזוזה, ואנו כיתומים היינו ואין מנחם. פעמים שמחשבת יאוש, חס ושלום, מנסה לחדור אל הלב, אך עלינו לזכור את אשר לימדנו רבינו בעצמו: היאוש הוא עצת היצר, ואין דבר שאינו נשלט על ידי כח האמונה.

רבינו שליט"א, המלומד בניסים והמלמדנו תמיד לראות את הנס שבתוך הטבע, זקוק עתה לתפלותינו. אין זו העת להרפות, אלא להתחזק במאמץ מחשבתי של אמונה, להרבות בתורה, בתפילה ובמעשים טובים.

יהי רצון שמתוך הדכאון והצער של שעת החולי הזו, נזכה לראות ב"לידה" מחדש של כוחותינו. וכמבואר בנדרים (מא ע"א), שהחולה החוזר לאיתנו נעשה כבירה חדשה וחוזר לימי עלומיו ביתר שאת וביתר עוז. נזכה לראות בקרוב באורו הגדול של מרן רבי חזקיהו דב בן שושנה שליט"א, שישב להנהיגנו לקראת הגאולה השלמה במהרה בימינו, אמן.

נתרם לזכות ולבריאות הגוף והנפש של שרה אפרת בת רחל שתזכה לרוב שמע וברכה. בהוקרה, כל הילדים

החומר בעלון הוא מהמאגר התורני 'עץ חיים' הנכתב על ידי הרה"ג יקותיאל אוהב ציון שליט"א וסודר על ידי מכון 'עניני כהן' בראשות חתנא דבי נשיאה רבי רפאל קוק שליט"א. ניתן להצטרף לרשימת תפוצה ותגובות למערכת בכתובת מייל: ahravkuk@gmail.com ניתן להאזין לשיעורים וחיזוקים מתורת רבינו שליט"א בקו 'מתוך מדבש' 0772638638 ומארה"ב: 15189881342